

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

cc: fi.fma@regeringskansliet.se

2022-08-12

Remissvar avseende promemorian Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond (Fi2022/01582)

Fondbolagens förening har inbjudits att lämna synpunkter på rubricerad promemoria. Promemorian innehåller förslag till hur svensk rätt på fondområdet ska anpassas till EU-regler om faktablad för s.k. Priip-produkter, dvs. produkter som omfattas av EU:s förordning om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-förordningen, 1286/2014). Promemorian innehåller även ett förslag om tidsfrist vid delning av en fond.

Föreningen har följande synpunkter på förslagen.

EU-rätten bör införas utan svenska påslag

De nya EU-reglerna innebär att fondbolag och förvaltare av alternativa investeringsfonder fr.o.m. nästa år ska ta fram och tillhandahålla icke-professionella investerare en ny typ av faktablad enligt Priip-förordningen; *Priip-faktablad*. Dessa faktablad kommer således att ersätta dagens *fondfaktablad*. Faktabladet är avsett att ge konsumenter lättillgänglig information om de viktigaste egenskaperna hos en produkt. Några skäl att tillhandahålla professionella investerare denna typ av kortfattade information har inte framkommit och Priip-förordningen gäller därför endast i förhållande till icke-professionella investerare (jfr skäl 12 i förordningen).

I promemorian föreslås att det beträffande svenska specialfonder ska införas ett krav på att upprätta och tillhandahålla även professionella investerare faktablad. Föreningen anser att genomförandet i Sverige inte bör gå utöver det som krävs enligt EU-rätten och att det således inte bör införas krav på att tillhandahålla professionella investerare ett faktablad (se vidare under avsnitt *Det bör inte krävas att faktablad tillhandahålls professionella investerare*).

Faktablad för värdepappersfonder till professionella investerare

I det EU-direktiv som rör värdepappersfonder, det s.k. UCITS-direktivet, finns sedan lång tid krav på att ta fram och tillhandahålla investerare ett faktablad om en fond. En värdepappersfond måste till skillnad från en specialfond alltid vara tillgänglig för allmänheten, dvs. för konsumenter, men säljs naturligtvis även till professionella investerare. I direktivet – och den svenska lagen (2004:46) om värdepappersfonder, LVF – har det hittills inte gjorts någon skillnad mellan dessa två kundgrupper. Den nya ordningen för att tillhandahålla faktablad innebär ett avsteg från detta genom att den endast är tillämplig i förhållande till icke-professionella investerare. I UCITS-direktivet har emellertid endast införts ändringar som synes vara en nödlösning för att fondbolagen inte ska behöva ta fram både Priip-faktablad och fondfaktablad, samt att fondbolagen i förhållande till professionella investerare får välja vilket faktablad som tillhandahålls.

Föreningen anser att regeringen bör verka för en revidering av UCITS-direktivet som innebär att faktablad inte behöver tillhandahållas professionella investerare. Detta skulle innebära konkurrensneutralitet med andra produkter för vilka faktablad inte behöver tillhandahållas professionella investerare. Det får även den effekten att det inte riskerar att finnas olika faktablad på marknaden.

Genomförandet i LVF

I promemorian lämnas förslag till ändring av LVF som motsvarar ändringen i UCITS-direktivet. Föreningen har förståelse för att en lagtext som ligger nära direktivets lydelse föreslås, men kan också konstatera att det leder till en komplex och svårförståelig lagtext. En hänvisning till Priip-förordningen och en särskild bestämmelse om det som gäller för tillhandahållande av faktablad till professionella investerare hade möjligtvis varit lättare att förstå.

Förslagen innebär att nuvarande bestämmelser i LVF om fondfaktablad kommer att få tillämpas av fondbolag i förhållande till professionella investerare, varför dessa behålls. I promemorian görs bedömningen att inte någon av dessa bestämmelser behöver ändras (s. 15). Föreningen menar dock att hänvisningen till faktablad i 5 kap. 18 § LVF bör utmönstras. Bestämmelsen genomför artikel 55.3 andra stycket i UCITS-direktivet. Enligt den artikeln ska emellertid informationskravet uppfyllas i fondens informationsbroschyr ("prospekt") och inte i faktabladet. Det är således ett svenskt påslag, och följer inte av EU-direktivet. När faktabladet fullharmoniserades genom faktabladsförordningen¹ kom bestämmelsen, sannolikt av förbiseende, att kvarstå. Bestämmelsen är således obsolet och bör utmönstras.

¹ Kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG rörande basfakta för investerare och villkor som ska uppfyllas när faktablad med basfakta för investerare eller prospekt tillhandahålls på annat varaktigt medium än papper eller på en webbplats.

Genomförandet i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, LAIF

Marknadsföring av alternativa investeringsfonder, AIF:er, till icke-professionella investerare regleras huvudsakligen inte i EU-rätten utan är föremål för nationell reglering. Det finns således andra möjligheter till reglering än när det gäller värdepappersfonder. Ett krav för att få marknadsföra AIF:er till icke-professionella investerare i Sverige är idag att dessa tillhandahålls ett faktablad. Såvitt gäller specialfonder framgår av lagstiftningen att faktabladet ska utformas i enlighet med faktabladsförordningen. För övriga AIF:er finns inte motsvarande krav i lagstiftningen. Av Finansinspektionens föreskrifter framgår emellertid att även dessa faktablad ska utformas på motsvarande sätt, dvs. som ett fondfaktablad.

I promemorian (s. 16) konstateras att för flertalet AIF:er som marknadsförs till icke-professionella investerare kommer Priip-förordningens krav på faktablad att gälla. För dessa behövs således inte längre något svenskt lagkrav avseende faktablad. Emellertid konstateras också att det ”inte kan uteslutas att det finns sådana fonder som inte är Priip-produkter och därmed inte omfattas av Priip-förordningen” (s. 16). Därför föreslås att nuvarande lagkrav på faktablad behålls och att en ny bestämmelse tas in i lagen om att för det fall ett Priip-faktablad tas fram ska det anses uppfylla lagens krav. En sådan bestämmelse skulle således gälla när AIF:er marknadsförs till icke-professionella investerare, men dessa inte omfattas av Priip-förordningens tillämpningsområde. Beträffande dessa fonder får AIF-förvaltaren, till synes, välja mellan att ta fram ett Priip-faktablad och en annan typ av faktablad. Hur denna andra typ av faktablad ska utformas får Finansinspektionen besluta.

Föreningen menar att det är en rimlig ordning att samma slags faktablad tas fram för alla fonder som får marknadsföras mot icke-professionella investerare. Endast därmed kan det säkerställas att olika konsumentprodukter kan jämföras med varandra. Det bör därför övervägas att redan i lagstiftningen slå fast att det i Sverige krävs ett Priip-faktablad för samtliga AIF:er som här i landet får marknadsföras mot icke-professionella investerare.

Föreningen saknar en redogörelse för vilka AIF:er som i Sverige tillåts marknadsföras till icke-professionella investerare som faller utanför tillämpningsområdet för Priip-förordningen och därmed omfattas av det svenska lagkravet. Tveksamheter kan komma att uppstå beträffande AIF:er som förvaltas av fondförvaltare i tredje land och beträffande AIF:er som är etablerade i tredje land. I Sverige är det möjligt att marknadsföra en viss typ av AIF (”riskkapitalfond”) till vissa icke-professionella investerare utan att tillhandahålla faktablad. Det bör redogöras för huruvida dessa framledes kommer att omfattas av Priip-förordningens krav på faktablad, det svenska lagkravet eller inget av dessa.

Det bör inte krävas att faktablad tillhandahålls professionella investerare

När det gäller specialfonder finns idag ett krav på tillhandahållande av fondfaktablad på motsvarande sätt som för värdepappersfonder. Det innebär att faktablad måste tillhandahållas såväl icke-professionella som professionella investerare. I promemorian bedöms det lämpligt att även i fortsättningen behålla denna ordning (s. 17). Några vägande skäl för det ställningstagandet redovisas inte. Föreningen menar att det i detta

sammanhang, när svensk rätt ändras för att ta höjd för en tillämpning av Priip-förordningen för AIF:er, noga bör övervägas vilka påslag som är rimliga i svensk rätt.

Det kan inledningsvis konstateras att det inte finns några vägande skäl för att professionella investerare ska erhålla ett faktablad. Dessa har förmåga att tillgodogöra sig den omfattande information som finns om en fond i bl.a. informationsbroschyr och årsberättelse samt i övrigt kräva den information som behövs. Det kan vidare konstateras att utländska motsvarigheter till specialfonder som marknadsförs i Sverige inte behöver tillhandahålla professionella investerare ett faktablad. Såväl upprättande som tillhandahållande av faktablad medför kostnader för företagen. Starka skäl, vad gäller såväl konkurrensneutralitet som proportionalitet, talar därför mot att i Sverige införa ett påslag på EU-rätten som innebär att det vid marknadsföring av specialfonder till professionella investerare ska tillhandahållas ett faktablad.

Dessa skäl gör sig i än högre grad gällande beträffande de specialfonder som enligt sina fondbestämmelser riktar sig till en begränsad krets av professionella investerare och som en icke-professionell investerare således inte tillåts investera i. För dessa fonder skulle förvaltaren inte behöva ta den stora kostnaden att upprätta faktablad (vilket är fallet om fonden har både professionella och icke-professionella investerare). Kostnaden för detta framstår som uppenbart oproportionerlig i förhållande till nyttan.

Föreningen förordar således att kraven på att upprätta och tillhandahålla faktablad för en specialfond anpassas till EU-rätten. Det innebär att Priip-förordningen tillämpas i förhållande till icke-professionella investerare och att det därutöver inte görs några svenska påslag (*gold-plating*) när det gäller professionella investerare.

Särskilt om förslaget till ändring av 12 kap. 8 § LAIF

I 12 kap. 8 § LAIF föreslås att "om [special]fonden inte marknadsförs till icke-professionella investerare" finns en valmöjlighet att ta fram ett Priip-faktablad eller ett annat faktablad. Avsikten synes vara att valfriheten ska gälla vid marknadsföring till professionella investerare, dvs. på motsvarande sätt som föreslås beträffande värdepappersfonder. Ordalydelsen ger dock upphov till tveksamhet om vad som gäller för fonder som marknadsförs till såväl professionella som icke-professionella investerare. Så är ju fallet för flertalet specialfonder. Lydelsen bör i stället vara "Vid marknadsföring till professionella investerare ska faktabladet" [...].

Föreningen förordar dock i första hand att något krav på att tillhandahålla professionella investerare faktablad inte ska införas.

Tidsfrist för delning av fond

Föreningen har framställt om förbättrade möjligheter att dela fonder, bland annat genom att Finansinspektionen bör ges möjlighet att korta ned den tidsfrist för delning som anges i LVF. I promemorian föreslås en sådan lagändring.

Föreningen välkomnar förslaget.

Föreningen menar att det finns skäl att ytterligare se över hur möjligheterna att dela en fond bör se ut. Såsom redovisas i promemorian finns en allmänt hållen bestämmelse från 1993 i LVF. Sedan dess har utvecklingen på fondmarknaden varit omfattande och det finns i dag behov av helt andra rättsliga förutsättningar för att åstadkomma en sund

och välfungerande marknad. Särskilt olyckligt är att de förarbeten som åberopas till ledning för rättspraxis har blivit obsoleta (prop. 1992/93:206). Ett exempel på detta är att det som skäl för delningsmöjligheten åberopas, och citeras i förevarande promemoria, att delning bidrar till att koncentrationen av ägandet på aktiemarknaden till större fonder minskar. Detta, menar föreningen, saknar relevans eftersom det aktieinnehav som ett fondbolag får utöva rösträtt för är det sammanlagda i alla fonder som bolaget förvaltar. Det saknar således i det avseendet betydelse om en fond delas upp i flera fonder. Frågan om ett fondbolags inflytande över ett portföljbolag regleras i stället i 5 kap. 20 § LVF. Det är numer helt andra skäl som gör sig gällande för en delning, bland annat konsumentskyddsskäl.

FONDBOLAGENS FÖRENING

Helene Wall
Chefsjurist